

MS-E2129 Systeemien identifiointi

6. laskuharjoitus

1. Tarkastellaan säiliön pinnankorkeuden stabilointitehtävää ($r(t) = 0$). Säiliön siirtofunktio on

$$G(s) = \frac{4}{s + 1}.$$

Tulovirtausta säättävä venttiili oletetaan lineaariseksi 1. kertaluvun systeemiksi, jonka siirtofunktio on

$$G_v(s) = \frac{2}{s + 2}.$$

Venttiilin yli vallitseva paine-ero vaikuttaa myös virtaukseen, joten se mallinnetaan häiriönä. Hetkellä $t = 3s$ paine-ero putoaa askelmaisesti yhden yksikön.

- a) Simuloi pinnankorkeuden muutosta ilman säätöä.
- b) Lisää systeemiin P-säädin ja simuloi systeemiä eri K_P :n arvoilla.
- c) Poistaaksesi pysyvän poikkeaman lisää säätimeen I-osa. Hae K_I , joka saa systeemin epästabiiliksi.
- d) Kokeile, saatko stabiloitua systeemin lisäämällä säätimeen D-osan. Olisivatko nämä parametriarvot oikeasti järkevät?
- e) Konstruoi jatkuva-aikaisen PID-säätimen tilalle diskreettiaikainen PID-säädin näytteenottoineen ja pitoineen. Tutki simuloimalla näytteenottotaajuuden vaikutusta säätöön.
- f) Kokeile häiritä sisäänmenoa sinimuotoisilla värähtelyillä, kun säätimenä on edellisen kohdan diskreetti PID-säädin. Vertaa erityisesti isojen ja pienien taajuuksien eroavaisuuksia.

2. Systeemiä

$$G(s) = \frac{1}{s(s + 1)(s + 2)}$$

säädetään PID-säätimellä.

- a) Piirrä (esim. Matlabilla) systeemin juuriura, kun säätimessä on vain P-osa. Millä K_P :n arvoilla suljettu systeemi on stabiili? Vinkki: juuriura leikkaa imaginaariakselin täsmälleen silloin, kun $s = i\omega$.

- b) Lisätään säätimeen D-osa. Aseta K_P suurimpaan stabiiliin arvoonsa ja piirrä juuriura K_D :n suhteen. Mitä voit juuriuran valossa päätellä D-osan vaikutuksesta systeemin stabiilisuuteen?

3. a) Suunnittele järjestelmälle

$$x(k+1) = \begin{bmatrix} -1 & -2 \\ 1 & 0 \end{bmatrix} x(k) + \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \end{bmatrix} u(k)$$

tilatakaisinkytkentä niin, että suljetun silmukan systeemin navat ovat pisteessä $z = 0.5$.

- b) Suunnittele järjestelmälle

$$\dot{x}(t) = \begin{bmatrix} 0 & 1 \\ 20.6 & 0 \end{bmatrix} x(t) + \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \end{bmatrix} u(t)$$

tilasäätäjä K siten että suljetun silmukan systeemin navat asettuvat pisteisiin $-1.8 \pm 2.4i$.

4. Tarkastellaan klassista ongelmaa, rautakuulan leijuttamista sähkömagneetin avulla. Systeemin sisäänmeno on sähköpiiriin syötettävä jännite $u(t)$ ja ulostulo rautakuulan ja magneetin ilmarako $h(t)$.

Systeemiä kuvataan differentiaaliyhtälöillä

$$M\ddot{h}(t) = Mg - \frac{Ki^2(t)}{h(t)}$$

$$u(t) = L\frac{di(t)}{dt} + Ri(t).$$

Kiinnitetään parametreille arvoiksi $M = 0.05$, $K = 0.001$, $L = 0.01$, $R = 1$ ja $g = 9.81$.

- a) Esitä systeemin tilayhtälöt ja linearisoi ne pisteen $h = 0.01$ (ja vastaavan tilan) ympäristössä.
- b) Tutki linearisoidun systeemin stabiilisuutta.
- c) Varmistu systeemin saavutettavuudesta ja suunnittele säädin, joka säätää piirin jännitettä niin että pallon paikka stabiloituu.
- d) Kokeile askelmaisen ulkoisen ohjauksen tuomista systeemiin. Huomaa että koska u :n merkitys on muuttunut, ulkoinen signaali täytyy skaalata sopivasti.
- e) Kokeile miten säädetty järjestelmä pystyy seuraamaan mielivaltaista referenssi-signalia.